

การจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี Phanat Nikhom Municipality Case Study Phanat Nikhom District Chonburi

สุวัจชัย เทียงพูนวงศ์

Suwatchai Thaingspoonwong

พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Community Development, Faculty of Social Administration Thammasat University

e-mail: Suwatthecontact2021@gmail.com

Received: January, 5 2022

Revised: January, 21 2022

Accepted: January, 27 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคมกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารเมืองพนัสนิคม 2) กลุ่มผู้นำชุมชน และ 3) ประชาชนในชุมชน จำนวน 15 คน เป็นการใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) โดยการศึกษาภาคสนาม ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน อีกทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมตลอดจนติดตามข้อมูลเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาแล้วจึงนำเสนอด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเมืองน่าอยู่จะมุ่งเน้นถึงการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนที่เป็นรากฐานในการพัฒนาที่มุ่งถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน มุ่งทำให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัยมีระเบียบวินัย มีระบบเศรษฐกิจฐานรากที่มีความเข้มแข็ง มีระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ที่มีแก่นหลักและการบริหารจัดการเมืองจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชน ซึ่งเทศบาลเมืองพนัสนิคมทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเจริญเติบโตมากขึ้น มีความก้าวหน้าและมีความทันสมัยด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มจาก (1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (2) มิติทางเศรษฐกิจ (3) มิติทางวัฒนธรรม (4) มิติทางสังคม (5) มิติทางสิ่งแวดล้อม (6) การวางแผนเมืองน่าอยู่ (7) การรวบรวมข้อมูล (8) การวางแผน (9) การดำเนินการ ผลของการจัดการเมืองน่าอยู่ จะทำให้เห็นถึง การจัดการชีวิตและชุมชน และการจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน 2) กลไกการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้แก่ (1) กลไกประเภทผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชนและคนนำชุมชน

(2) กลไกประเภทเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายชุมชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคมสามารถทำให้เห็นถึงความต้องการของคนในชุมชนที่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่รวมถึงยังชี้ให้เห็นถึงปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่อยู่ในชุมชนและเครือข่ายในชุมชนนั้นจะทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมสนับสนุนในการพัฒนา ซึ่งกลไกเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมกลายเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปัจจุบัน และ 3) ปัจจัยที่ทำให้เทศบาลเมืองนำไปสู่ความสำเร็จการจัดการเมืองน่าอยู่และได้รับรางวัลเมืองน่าอยู่ ได้แก่ (1) การประสานงาน (2) การมีส่วนร่วมชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการพัฒนาชุมชน (3) ความต่อเนื่องการพัฒนาของผู้บริหารและความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนในการพัฒนาเมือง ดังนั้นปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการจัดการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ทำให้เป็นเมืองที่มีชื่อเสียงและเป็นเมืองที่ถูกนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาเมืองอื่น ๆ ของประเทศไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ: การจัดการเมืองน่าอยู่, กลไกการพัฒนาเมืองน่าอยู่, ปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาเมืองน่าอยู่

ABSTRACT

This research aims to study on Phanat Nikhom Municipality case study Phanat Nikhom district Chonburi Province. The objective of this study was to study the management of livable cities, a case study of Phanat Nikhom Municipality. Phanat Nikhom District Because management in urban areas is important to the lives of people in the area by managing operations in order to use people in the community to participate in the management in the area where people can participate in planning, thinking and sharing Take action for better development, including economic, social and cultural development by one's own participation in the community to lead to sustainable urban development and on the factors that lead to success in Sustainable management of livable cities will make us aware of policy factors. Leadership operations management policy.

The results of the research were found that: 1) urban management studies show that livable cities will focus on holistic development. Put people at the center of development Relying on the strength of the community as a foundation for development aimed at improving the quality of life of people in the community Aiming to create peace, convenience, cleanliness, safety and discipline have a strong foundational economy There is a quality management system and participation from all sectors seriously and continuously.

Driving a livable city strategy that focuses on mechanisms and management, you will lead to sustainable development and well-being of people in the community. which Phanat Nikhom municipality made aware of the change in the better direction have more growth It is advanced and modern with efficient resource management in the community. It starts with (1) Situation analysis (2) Economic dimension (3) Cultural dimension (4) Social dimension (5) Environmental dimension (6) Setting goals for livable cities (7) Data collection (8) Planning (9) Action Effects of livable city management It will show that the management of life and communities and the management of the environment of the city to create a good quality of life for people in the community 2) the mechanism for livable city development found that Mechanisms for livable city development of Phanat Nikhom Municipality are as follows: (1) Leadership mechanisms include: Phanat Nikhom Municipality Administrator, Khun Wijai Amralikit, Mayor of Phanat Nikhom Municipality; Community leaders and people (2) Network type mechanisms are: The community network of Phanat Nikhom Municipality can see the needs of people in the community that have been met by various agencies that help and support the development of the area, and also point out problems and development issues. In the community and in the community network will be able to receive help from various agencies that come to support the development. which is an important mechanism that makes Phanat Nikhom Municipality become a sustainable city to live in today and 3) factors factors that make the municipality lead to the success of livable city management and receive the livable city award are: (1) coordination (2) community participation It consists of participation of local governments and participation in community development activities. (3) continuity of development of administrators and determination to drive development.

Keywords: Phanat Nikhom Municipality, Mechanisms for Developing Livable Cities, Factors Leading to The Development of Livable Cities

บทนำ

แนวโน้มของการขยายตัวของประชากรในเขตพื้นที่เมืองมีเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่เขตเมืองให้มีความสามารถในการรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรได้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมืองเพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เอื้ออาทร มีชุมชนที่เข้มแข็งและมีการบริหาร

จัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกทั้งยังมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะเรื่องการสื่อสาร การขนส่งและพลังงานนอกจากนั้นจะเป็นโอกาสพัฒนาเมืองให้เป็นชุมชนเมืองต้นแบบในการจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืนและยังมีโอกาสในการพัฒนาเมืองเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้เป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมีความชาญฉลาดในการยกระดับการบริหารจัดการเมืองในมิติต่าง ๆ เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการให้มีการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมและลดความเหลื่อมล้ำในทุก ๆ มิติ

การขายตัวของสังคมเมือง (Urbanization) ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวโน้มและเป็นสิ่งที่มีความท้าทายที่สำคัญที่โลกจะต้องเผชิญในคริสต์วรรษที่ 21 โดยองค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่าในปีพ.ศ.2593 (ค.ศ.2050) โดยโลกจะมีประชาชนประมาณ 2.4 พันล้านคนหรือคิดเป็นอัตราส่วนในร้อยละ 66 ของประชากรโลกซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้นมีการขยายตัวของความเป็นเมืองมาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรเมืองประมาณร้อยละประมาณ 50 และได้มีการคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2593 ประเทศไทยจะมีประชากรเมืองร้อยละ 73 (รายงานผลการสำรวจและศึกษาวิจัย ซีรีส์ความรู้ ส่อง โอกาสสร้าง อาชีพ, 2558)

แนวนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันและแผนพัฒนาในระดับชาติและในระดับกระทรวงรวมถึงกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และในแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดกรอบของการพัฒนาเมืองและชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเราจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกันเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน sustainable development ที่ให้การพัฒนาเมืองและชุมชนบนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเกิดสภาพสังคมที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจโดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและร่วมกันปฏิบัติภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมจากสังคมความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ในสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยเทศบาลเมืองพนัสนิคมให้ความสำคัญกับการสร้างเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ดำเนินนโยบายภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ บริหารงานให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งยังมุ่งเน้นให้สมาชิกในชุมชนมีสุขภาวะที่ดี ในการดำเนินงานพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิด 4 ข้อ ได้แก่ 1) เมืองอยู่ดี 2) คนมีสุข 3) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 4) องค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี โดยเมืองพนัสนิคมจะมีการบริหารจัดการแต่ละด้าน เช่น ด้านการจัดการเมือง ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น (เมืองพนัสนิคมต้นแบบเมืองอยู่ดีสิ่งแวดล้อมยั่งยืน, 2561)

ผลงานของเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองตัวอย่างเมืองที่มีสุขภาวะดี ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาคอาเซียน รวมถึงได้รับการคัดเลือกจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ให้เป็น 1 ใน 1,000 เมืองระดับโลกที่ช่วยบรรณรงค์ด้านการพิทักษ์ชีวิต

และสุขภาพของคนเมือง และได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI AWARDS) ให้เป็นเทศบาลเมืองที่มีค่าดัชนีความน่าอยู่สูงสุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ จากดัชนีที่ใช้ชี้วัด 5 มิติ ได้แก่ มิติเมืองปลอดภัย มิติเมืองสะอาด มิติเมืองคุณภาพชีวิต มิติเมืองธรรมาภิบาล และมิติเมืองวัฒนธรรม ซึ่งรางวัลเหล่านี้ล้วนการันตีได้ว่าเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองที่มีการจัดการที่ดี เหมาะแก่การศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างนำไปสู่การพัฒนาเมืองอื่น ๆ ต่อไป เมื่อในอนามัยโลกวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2539 กระทรวงสาธารณสุขด้วยการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลกได้มีการคัดเลือก 5 พื้นที่นำร่องประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เทศบาลนครยะลา เทศบาลนครราชสีมา เทศบาลเมืองพนัสนิคมและเมืองพัทยาให้เป็นเมืองที่จะได้รับการพัฒนาภายใต้คำขวัญที่ว่า “บ้านน่าอยู่ เมืองน่าอยู่ อนามัยดี ชีวิตสดใส” (Healthy Cities Better Life) ซึ่งเป็นการเตรียมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2545) กรมอนามัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจึงได้มีการเสนอแนวคิดเมืองน่าอยู่มาผนวกในหลักการดำเนินงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยการได้กำหนดไว้ในงานเฝ้าระวังและการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ชุมชนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุง การยกระดับพัฒนาพื้นที่และรักษาอนามัยสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่และได้มีการกำหนดเป้าหมายเป็นรายปี ซึ่งมีการสนับสนุนให้มีการใช้กลยุทธ์เมืองน่าอยู่ในเขตเทศบาลร้อยละ 50 เขต สุขาภิบาลร้อยละ 25 และเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยละ 20 แต่เมื่อกรมอนามัยได้นำหลักของเมืองน่าอยู่มาปฏิบัติ พบว่า การดำเนินงานต้องมีความต่อเนื่องตามแบบแผนประกอบกับมีปัญหาในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ.2540 จึงทำให้กรมอนามัยเน้นการทำงานในเชิงคุณภาพเพิ่มมากขึ้น (ภัสสรีย์ คุณกลาง, 2546: 24)

ด้วยเหตุผลนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เนื่องจากการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในพื้นที่โดยการจัดการดำเนินการเพื่อใช้คนในชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้ด้วยตนเองโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนและในเรื่องของปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนจะทำให้เราทราบถึงปัจจัยด้านนโยบาย การดำเนินงานของกลุ่มผู้นำ นโยบายด้านการบริหารจัดการ ที่เป็นปัจจัยที่ผลักดันไปสู่การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ทำให้เราสามารถได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนซึ่งจะนำไปสู่การเข้าใจถึงรากเหง้าของชุมชนที่เน้นความยั่งยืนและสร้างความสมดุลและหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยวเกิดการรักษาและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษาเรื่องการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) มีวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

ประชากรเป้าหมาย ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 15 คน ดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารเมืองพนสนิมเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในพื้นที่เทศบาลเมืองพนสนิม เช่น นายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่ราชการที่ปฏิบัติงานที่อยู่ในเทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี

2) ผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนสนิมในเรื่องของการปกครองในพื้นที่ เช่น การวางแผนงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่จะให้ข้อมูลในเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมา สถานที่ท่องเที่ยวและประเพณีและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น หอพระพนัสบดี พระวิหารพระพุทธรังเมือง ศูนย์จักรสานพนสนิม

3) ประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในพื้นที่ เช่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ โดยประชาชนในชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการให้ข้อมูลเพราะจะทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงชุมชนเพิ่มมากขึ้น

การทำวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลด้านการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (2) การวางแผนเมืองน่าอยู่ (3) การรวบรวมข้อมูล (4) การวางแผน (5) การดำเนินการ และ (6) ผลของการจัดการเมืองน่าอยู่

2. ข้อมูลด้านกลไกการพัฒนาเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี (1) กลไกประเภทผู้นำ และ (2) กลไกประเภทเครือข่าย

3. ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี (1) การสร้างการประสานงาน (2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (3) ความต่อเนื่องการพัฒนาของผู้บริหาร และ (4) ความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนในการพัฒนาเมือง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนสนิม อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี โดยข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้เลือกใช้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ (1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การบันทึกเสียงและการถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริงและ

มีความถูกต้องมากที่สุด และ (2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การศึกษาจากการรวบรวมข้อมูล เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน หนังสือ บทความ แผ่นพับของการท่องเที่ยว วิทยานิพนธ์ ตลอดจนถึงเอกสารที่มีการเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเมืองอย่างน่าอยู่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเมืองน่าอยู่ ได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมจากผู้ให้ข้อมูลด้านการจัดการเมืองได้อยู่ได้แก่ได้แก่กลุ่มผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้ชุมชนเทศบาลเมืองพนัสนิคม กลุ่มประชาชนในพื้นที่

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเมืองอย่างน่าอยู่อย่างยั่งยืนได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมจากผู้ให้ข้อมูลได้แก่กลุ่มผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองพนัสนิคม กลุ่มประชาชนในพื้นที่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1) แบบสังเกตการณ์

- ข้อมูลทั่วไปและประวัติของเทศบาลเมืองพนัสนิคม โดยการการบันทึกเสียงและการถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริงและมีความถูกต้องมากที่สุด

- การจัดการเมืองน่าอยู่ ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์และสมุดจดบันทึก

2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- กลไกการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ผู้ศึกษาใช้วิธีการบันทึกเสียงและการถ่ายภาพ เอกสารและการสังเกตการณ์

- ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้ศึกษาใช้วิธีการบันทึกเสียงและการถ่ายภาพ เอกสารและการสังเกตการณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้ศึกษาได้นำข้อมูลทุติยภูมิซึ่ง ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผ่นพับของข้อมูลการท่องเที่ยวและเอกสารที่มีการเผยแพร่บนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำทฤษฎีที่ได้มีการรวบรวมจากแหล่งที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎี พร้อมทั้งจัดระเบียบของข้อมูลและนำมาทำการบรรยายเชิงพรรณนาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

โดยหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้จะเป็นหน่วยการวิเคราะห์ที่จะศึกษากระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ศึกษาศึกษากลไกการพัฒนาเมืองน่าอยู่และเพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้นำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถามการวิจัยและแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถแบ่งหน่วยการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็น

1) การวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาเมือง ประกอบด้วยการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเมืองรวมถึงการจัดการในการพัฒนาเมือง เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการซึ่งประกอบด้วย การจัดการด้านพื้นที่ การจัดการด้านงบประมาณ การจัดการกิจกรรม การวิเคราะห์ด้านกระบวนการจัดการเมืองน่าอยู่ เช่น การวางเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูล การวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล

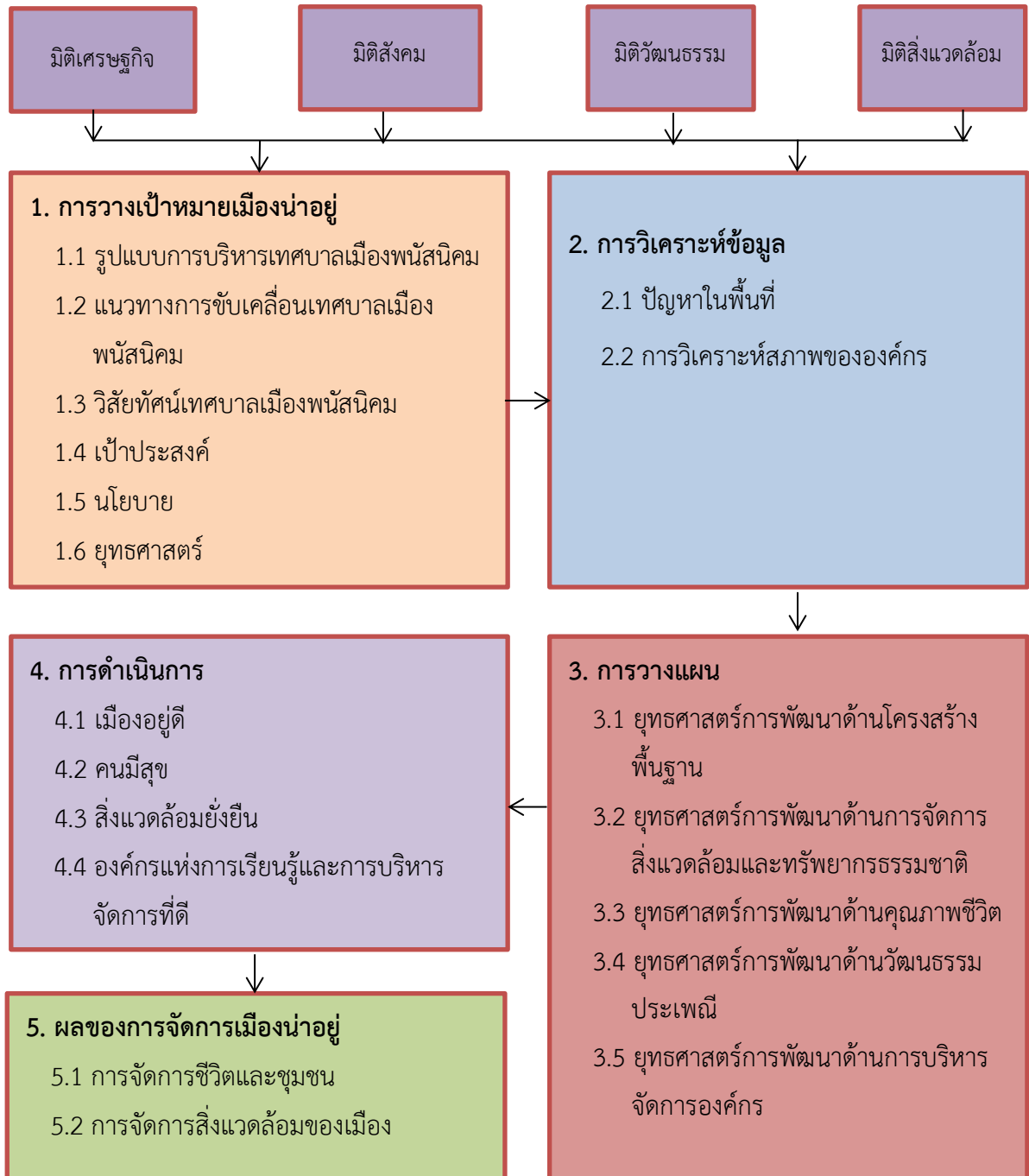
2) การวิเคราะห์ผลของกระบวนการพัฒนาเมือง ซึ่งผลของการพัฒนาเมืองนั้นจะสามารถวิเคราะห์ได้จากการพัฒนากลายเป็นเมืองน่าอยู่จากการขับเคลื่อนของกลไกการสนับสนุนเมืองน่าอยู่ เช่น กลไกประเภทผู้นำ กลไกประเภทกลุ่ม กลไกประเภทเครือข่าย รวมถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเมือง เช่น การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การเมืองท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน นวัตกรรมชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการจัดการเมืองน่าอยู่ โดยจะมุ่งเน้นถึงการพัฒนาที่เป็นองค์รวมยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนที่เป็นรากฐานในการพัฒนาที่มุ่งถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน มุ่งทำให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัยมีระเบียบวินัย มีระบบเศรษฐกิจฐานรากที่มีความเข้มแข็ง มีระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ที่มีแก่นกลไกและการบริหารจัดการจึงจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชนผนวกกับการพัฒนาประเทศไทยมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2545 เน้นการวางแผนจากล่างขึ้นบนซึ่งแตกต่างจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504-2509 ถึงแผนที่ 7 ที่เป็นการกำหนดแบบบนลงล่างให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมกำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามตลอดจนการร่วมประเมินผลเพื่อพัฒนาสังคมไทย ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2545 ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่เน้นเศรษฐกิจเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวมาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเพราะคนเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในทุกเรื่องพร้อมทั้งกับเปลี่ยนชีวิตเปลี่ยนวิธีการดำเนินการให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เขามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด

ซึ่งเทศบาลเมืองพนัสนิคมทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเจริญเติบโตมากขึ้น มีความก้าวหน้าและมีความทันสมัยด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มจาก 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) มิติทางเศรษฐกิจ 3) มิติทางวัฒนธรรม 4) มิติทางสังคม 5) มิติทางสิ่งแวดล้อม 6) การวางเป้าหมายเมืองนำอยู่ 7) การรวบรวมข้อมูล 8) การวางแผน 9) การดำเนินการ และ 10) ผลของการจัดการเมืองนำอยู่ จะทำให้เห็นถึง การจัดการชีวิตและชุมชน และการจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน

ภาพที่ 1 การจัดการเมืองนำอยู่ เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษากลไกการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้แก่

1. กลไกประเภทผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม คุณวิชัย อัมราลิขิต นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้กล่าวว่ากุญแจสำคัญของการพัฒนานั้นคือ คนในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองนำอยู่ระดับประเทศเริ่มจากการเชื่อในความสามารถของคนในชุมชนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งทุกขั้นตอนของการทำงานคนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเข้าถึงการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ได้ง่ายโดยการใช้หลักกระจายอำนาจซึ่งดูแลผ่านคณะกรรมการบริหารชุมชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนในการพัฒนาเมือง ผู้นำชุมชนมีหลักการทำงานกับชุมชนดังนี้ การให้ความเคารพและให้เกียรติคนในชุมชน การยึดหลักการทำงานและการแสดงออกถึงความตั้งใจและความจริงใจ นอกจากนั้นคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่และมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตน คนในชุมชนรวมทั้งนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยทำให้ชุมชนของเรามีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนให้ชุมชนประสบความสำเร็จก็คือ คนในชุมชนซึ่งคนในชุมชนจะต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักการที่เป็นทั้งแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนา

2. กลไกประเภทเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายชุมชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคมสามารถทำให้เห็นถึงความต้องการของคนในชุมชนที่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่รวมถึงชี้ให้เห็นถึงปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่อยู่ในชุมชนและเครือข่ายในชุมชนนั้นจะทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนในการพัฒนา นอกจากนั้นเครือข่ายชุมชนยังทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนในการแบ่งปันทรัพยากร การพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเครือข่ายชุมชนล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาให้พื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีศักยภาพทำให้เกิดการประสานงาน การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพทำให้ชุมชนนั้นเกิดการพัฒนา

ผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เทศบาลเมืองนำไปสู่ความสำเร็จการจัดการเมืองนำอยู่และได้รับรางวัลเมืองนำอยู่ ได้แก่

1. การประสานงาน การบริหารงานของผู้นำต่อคนในชุมชนมีการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยจะให้ความสัมพันธ์ในประเด็นการติดต่อและประสานงานซึ่ง เป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้งานและเพื่อน ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อลดข้อขัดแย้งและทำให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และทำให้การทำงานสัมพันธ์สอดคล้องกัน นอกจากนั้น การติดต่อประสานงานหรือการมีมนุษยสัมพันธ์กับคน หรือกลุ่มองค์กร ยังเป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่จากส่วนต่าง ๆ ในอำเภอ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำให้งานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกันหรือเสื่อมถอยกันและให้ความร่วมมือด้วยดี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์กรนั้นอย่างสมานฉันท์

2. การมีส่วนร่วมชุมชน ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยผ่านการทำกิจกรรมจากโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการตรวจคัดกรองเบาหวานและความดันโลหิตสูงในกลุ่มผู้สูงอายุ โครงการคัดกรองสุขภาพสตรีไทยให้ปลอดภัยจากมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านม เป็นต้น และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการพัฒนาชุมชนโดยการเน้นการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือของทุกฝ่ายในพื้นที่ และกลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม โดนผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ความต่อเนื่องการพัฒนาของ ผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการวางแผนกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การแก้ไขปัญหามลพิษและการดูแลสุขภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน การจัดการคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การให้บริการทางด้านสาธารณสุขอย่างเป็นระบบคำนึงถึงสุขภาพทุกช่วงวัยที่เข้าถึงได้ทุกคนเพื่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ที่อยู่อาศัยดี ประชาชนมีงานทำสามารถสร้างรายได้ในชุมชน จึงกลายเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ส่งผลให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้รับรางวัลชนะเลิศการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปี พ.ศ.2555 ประเภทเทศบาลขนาดกลาง อันเป็นผลมาจากตัวผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ชุมชนมีความเข้มแข็งและยึดมั่นในกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจึงทำให้การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคมกลายเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

4. ความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนในการพัฒนาเมือง ความสำเร็จจากการพัฒนาของเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลลัพธ์ที่ออกมา คือ ความเป็นเมืองที่คนในชุมชนและสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมาจากความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนในการพัฒนาเมืองของกลุ่มผู้บริหาร ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ในด้านความปลอดภัยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งการพัฒนาด้านสติปัญญาและการพัฒนาจิตใจ สังคมเปิดโอกาสในการพัฒนาคนในชุมชนให้คุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนได้รับการบริการที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงคนรุ่นหลังโดยการพัฒนาตามหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

การจัดการเมืองน่าอยู่ ผู้ศึกษาแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การวางเป้าหมายเมืองน่าอยู่ 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การวางแผน 5) การดำเนินการ และ 6) ผลของการจัดการเมืองน่าอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง เมืองน่าอยู่ แนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนหลักหก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในประเด็นแนวทางการจัดการเมือง โดยการพัฒนาจะเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาภายในชุมชน การรวบรวมข้อมูล การพัฒนาที่เริ่มต้นจากวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชนที่มีการวางแผนการจัดการ การดำเนินการและได้ผลของการจัดการทำให้เราทราบถึงวิธีการจัดการที่นำไปสู่การจัดการเมืองน่าอยู่และสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

กลไกการพัฒนาเมืองของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้แก่ กลไกประเภทผู้นำ กลไกประเภทเครือข่าย นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการจัดการความขัดแย้งในการพัฒนาชุมชน (2557) ของชูเรียนนา บางปู และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ (2554) ของประจักษ์ ผิวงาม ในประเด็น การกล่าวถึงผู้นำในการบริหารจัดการในพื้นที่การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนสิ่งที่เป็นกลไกการพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือ ตัวผู้นำจะต้องเป็นผู้นำประเภทผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านอิทธิพลอย่างมีอุดมคติ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน นำความผิดพลาดไปพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นคือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของเทศบาลเมืองพนัสนิคมสอดคล้องกับ พิไลพร ทองทุม (2555) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จขององค์การบริหารที่มีการบริหาร จัดการที่ดี ไว้ ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมของประชาชน (2) บุคลากร เป็นกลไกสำคัญที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ การทำงานเป็นทีมเป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้บริหาร (3) ผู้บริหาร ต้องมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และทันสมัย คิดเชิงรุก ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เป็นนักประสานงาน มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ดำเนินงานการพัฒนาเมืองน่าอยู่จนได้รับรางวัลเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเกิดขึ้นได้จากการปัจจัย 1) การประสานงาน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเมืองของผู้บริหาร สิ่งต่าง ๆ เป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ทราบถึงการพัฒนาในมิติต่าง ๆ จึงทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นต้นแบบเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ทั้งข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านการจัดการเมือง เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการจัดการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพดำเนินตามแบบแผนที่ผู้บริหารได้วางไว้ มีการประชุม มีการจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน มีการแบ่งกลุ่มผู้รับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ แต่ชุมชนยังขาดการสร้างกลุ่มเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการให้เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาเมืองสำหรับผู้สนใจศึกษาในการพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม

1.2 ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน จุดเด่นของเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ก็คือ การรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เช่น ด้านการบริหารจัดการขยะในชุมชน การจัดการพื้นที่สีเขียวในชุมชน จึงทำให้ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมายแต่สิ่งที่ยังขาดได้แก่การปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนในพื้นที่ ในพื้นที่ยังปฏิบัติตาม

เท่าที่ควร ยังพบกับปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ในชุมชนและปัญหาที่พบคือปัญหาที่คนภายนอกนำขยะมาทิ้งภายในพื้นที่ชุมชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคมทำให้มีปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น ต้องสร้างมาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว

1.3 ด้านกลไกการขับเคลื่อนได้แก่ เครือข่ายในชุมชนและเครือข่ายนอกชุมชน ในเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพนัสนิคมที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานสู่การเป็นสินค้าโอท็อปของกรมการพัฒนาชุมชนทำให้สร้างรายได้สู่ชุมชน แต่การพัฒนาในเครือข่ายยังพบปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก มีหน่วยงานไม่กี่หน่วยงานที่เข้ามาให้ความสนับสนุนจึงทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคม ทำให้เป็นจุดอ่อนในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองเพื่อเป็นฐานองค์ความรู้ต่อการกำหนดทิศทางในด้านการพัฒนาเมืองต่อไปในอนาคต

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเมืองนำอยู่ในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่จากการศึกษาเอกสารของต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อนำองค์ความรู้มาต่อยอด

2.3 ควรมีการศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่ในหลาย ๆ พื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแปลกใหม่ในเรื่องการพัฒนาเมืองนำอยู่เพิ่มมากขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2562). **คู่มือการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในพื้นที่เฉพาะเมือง**

อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์ สี่ตะวัน จำกัด.

ชูเรียนนา บางปู (2557). **ภาวะผู้นำและการจัดการความขัดแย้งในการพัฒนาชุมชน**.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม.

ชูลีรัตน์ เจริญพร. (2560). **เมืองนำอยู่ แนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชน**

หลักหก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ประจักษ์ ผิวงาม. (2554). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ อำเภอ**

ศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

คณะรัฐศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.

รายงานผลการสำรวจและศึกษาวิจัย ซีรีส์ความรู้ ส่อง โอกาส สร้าง อาชีพ. (2558). **การขยายตัว**

ของความเป็นเมือง (Urbanization). กรุงเทพมหานคร: บริษัทดิวันโอวัน เพอร์เซนต์ จำกัด.

ภัสสุรีย์ คุณกลาง. (2546). **การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง**

เมืองน่าอยู่. เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสตรนุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข.

มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข.

เมืองพนัสนิคม. (2561). **หอพระพนัสนิคม เมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.** (ออนไลน์).

เข้าถึงข้อมูลจาก <https://www.phanatnikhomcity.com>

ศูนย์การศึกษามหาชนและเมือง. (2561). **เมืองพนัสนิคมต้นแบบเมืองอยู่ดีมีสุขสิ่งแวดล้อมยั่งยืน.**

เข้าถึงข้อมูลจาก <https://www.phanatnikhomcity.com>

สำนักงานเทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2561). **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ.2561-2564.** เข้าถึงข้อมูลจาก

<http://www.phanatnikhomcity.go.th>